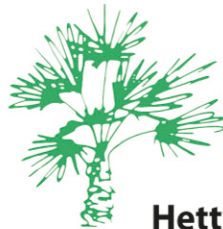

Nieuwsbrief 30 Februari 2025

Hetty Denen Foundation
Stichting Hetty Denen voor Zambia

Stichting Hetty Denen voor Zambia
Schilderstraat 5
5836 BD Sambeek

Contactpersoon: Suzanne Denen
E: sdenen@hettydenenzambia.com
T: 06-30087850

www.hettydenenzambia.com
info@hettydenenzambia.com

KvK 184500069
IBAN NL79INGB 0002940996

**Stichting Hetty Denen voor Zambia is door
de Belastingdienst erkend als Algemeen
Nut Beogende Instelling (ANBI)**

Mulishani bonse

Hoe gaat het met jullie allemaal?

Eerder werd er wel eens over donker Afrika gesproken. Het afgelopen jaar mocht dat met recht voor Zambia. De reden is dat de elektriciteitsvoorziening van het land voor een groot deel afhankelijk is van een grote dam bij Lake Kariba waar meer dan 1600 Megawatt aan elektriciteit geproduceerd kan worden. Na meerdere jaren van weinig regen was er onvoldoende water aanwezig. Dus in maart begon het met 2 tot 3 uur geen stroom per dag oplopend tot 2-3 dagen geen stroom aan het einde van het jaar. Een geweldige motivatie om met weinig stroom de energietransitie op gang te brengen. Iedereen die het zich enigszins kon veroorloven kocht zonnepanelen, stroomomvormers, batterijen, generatoren op benzine of diesel. Een en ander ging ook ten koste van de bedrijvigheid. Een kapper heeft licht en stroom nodig voor zijn werk, zo ook de grote maalderijen die mais vermalen tot "mealie meal", het belangrijkste voedsel in het land. Dus naast donkere nachten kreeg ook de economie het zwaar te verduren. Niettemin blijft de huidige regering dapper proberen om het land beter te besturen en wellicht dat dit in 2025 zijn vruchten begint af te werpen. Het stroombedrijf wordt geherstructureerd en de mijnen lijken meer koper te gaan produceren wat het land de broodnodige harde valuta oplevert.

Met onze projecten blijven we enthousiast bezig. Twee bestuursleden, Suzanne en Colette bezochten Zambia afgelopen maart en konden met eigen ogen zien wat er al verwezenlijkt is in de afgelopen 30 jaar van het bestaan van de stichting en met eigen oren horen wat er allemaal nog meer broodnodig is. Dus blijven we ijverig doorgaan met behulp van jullie steun en initiatieven.

"De eerste indrukken van het huidige Zambia waren allesbehalve donker. We kwamen na een lange reis, in een licht en vochtig klimaat terecht. De zon lachte ons warm toe. Het was een vriendelijk onthaal door mensen gekleed in kleurrijk kleding. Nieuwsgierig en vol enthousiasme zijn we samen deze reis aangegaan in het mooie Zambia."

"Dat de stroom niet altijd beschikbaar was, hebben we meerdere keren aan den lijve ondervonden. Plotsklaps zaten we in 'donker Afrika' omdat de stroom ineens uitviel. Of we wilden een winkel in om boodschappen te doen maar de deuren waren gesloten omdat de kassa's niet werkten, de koeling was uitgevallen en de deuren niet op slot konden. Een bijzondere ervaring. Maar ook een mooie bewustwording hoe automatisch we in Nederland stroom als een basisvoorziening zien."

Het regenseizoen begon eind oktober goed met veel regen. Iedere ochtend liepen er velen mensen langs de weg om het land te gaan bewerken en mais te zaaien. De weken daarop was het weer droog en de kleine maisplantjes snakten naar regen. Het leek erop dat ze gingen verdrogen en met de moed der wanhoop bleven de mensen naar hun velden gaan om onkruid te wieden en te hopen dat de regen zou komen. Er werd zelfs een gebedsdag voor regen gehouden waar ook de president aan deelnam. Eind december sloeg het weer om en viel er een normalere hoeveelheid regen. In sommige delen van het land kregen de mensen nog te maken met de staart van orkaan Chido die de daken van de huizen blies en zorgde voor overstromingen. Vanaf januari 2025 staat alles er fris en groen bij.

"Het regenseizoen is gaande als we daar op bezoek zijn, maar dit jaar is het niet zo nat als ze in Zambia gewend zijn. De maïs stond er droog bij wat de nodige consequenties zou hebben voor het vele maïsmeel wat ze gebruiken in Zambia. Maar het betekent ook dat de prijs zal stijgen van de maïs i.v.m. de mislukte oogst. De regen is warm en komt opeens uit de lucht vallen. Na een korte en hevig regenval, is er meteen de warme zon die alles weer opdroogt. Hele dagen regen zoals we in Nederland kennen, zijn daar zeldzaam."

De Hetty Denen School

Het afgelopen jaar is de school officieel bestuurlijk gesplitst. De lagere school met als hoofd Lotti Sikasunda en de middelbare school met als hoofd Eusebio Musute. Bij de middelbare school hebben we de afgelopen jaren hard gewerkt om twee blokken van vier klaslokalen te bouwen. Het nieuwste blok is in februari 2024 in gebruik genomen. De lokalen zijn deels ingericht met tafeltjes en stoeltjes afkomstig uit Nederlandse scholen en deels ingericht met schoolbanken die lokaal geproduceerd zijn. Ruim 800 kinderen gebruiken deze lokalen nu iedere dag.

“Het was overweldigend om te zien hoeveel blijde kinderen er op de Hetty Denen school rondlopen. Allen netjes in uniformen gekleed. Ons bezoek aan de school was goed voorbereid. Kinderen hadden creatieve souvenirs gemaakt voor ons om mee terug te nemen naar Nederland. We kregen meerdere voordrachten te zien en te horen, allen met een onderliggende boodschap van verschillende thema's als bijvoorbeeld armoede. Maar er was zeker ook enorme dankbaarheid naar de stichting toe. Hoe mooi is het om te zien dat een student van de Hetty Denen school, nu zelf als leerkracht verbonden is aan de school. Dat maakt de cirkel weer rond!”

Een belangrijke prioriteit voor deze leerlingen, is de aanwezigheid van sanitaire voorziening, die nu nog ontbreekt. Een kind dat hoognodig naar de wc moet, rent nu zo'n 200 meter een redelijk steile heuvel af om bij de wc's van de lagere school te komen.

In november zijn we met goede moed gestart met de bouw van een toiletblok voor de middelbare school. Hopelijk dat dit in de komende maanden afgemaakt kan worden. Daar kunnen we uw hulp goed bij gebruiken want de inflatie heeft ook in Zambia flink toegeslagen en alles is helaas veel duurder geworden.

“De noodzaak tot hygiënische toiletten in Zambia is groot. We beseffen zelf niet hoe automatisch we in Nederland een toilet doorspoelen met schoon en stromend water. Wat een luxe! In Zambia staan er vaak regentonnen met een beker erin om het toilet door te spoelen. Over hygiëne gesproken...”

Hetty Denen Kliniek

Het is een tijd geleden dat we een project voor de kliniek hebben gedaan. In 2024 hebben we kennisgemaakt met dokter Mumba die de plek over heeft genomen van dokter Tembo. Er waren een aantal problemen te overwinnen. Zo werd de E-coli bacterie aangetroffen in het drinkwater omdat de plek waar het afvalwater de grond in ging, dichtbij de plek zat waar de put geslagen was. Ook waren er geen fatsoenlijke wc's. In november is men ook hier begonnen met de bouw van sanitaire voorzieningen inclusief een septic tank die op een betere plaats is gesitueerd. Het project bij de school en het project bij de kliniek worden tegelijkertijd uitgevoerd. Beide gebouwen zijn nu op het niveau dat het dak er opgelegd moet worden waarna met de afwerking begonnen kan worden.

“Ondanks de primitieve omstandigheden van de gezondheidszorg in Zambia, is het werkzame personeel erg enthousiast. Ze zijn gemotiveerd, willen vooruit en staan open om mee te denken in verbeteringen. Maar zijn wel afhankelijk van anderen om dingen te kunnen realiseren. Mensen kunnen terecht in de polikliniek bij ziekte en klachten, maar ook is er de mogelijkheid voor alle zwangere vrouwen om controles te krijgen en te bevallen.”

Mount Makulu

Bernadette Mulemi directrice van de Mount Makulu middelbare school heeft een onvoorstelbare inzet en netwerk. Toen ze in Mount Makulu begon had ze zo'n 1200 leerlingen en maar liefst 2 klaslokalen. De overige kinderen kregen in de schaduw onder een boom les. Door de jaren heen hebben we als stichting bij kunnen dragen aan het afmaken van nog eens twee lokalen, aan de watervoorziening van de school en aan de inrichting van klaslokalen. Ondertussen groeide het aantal leerlingen naar 3000 nu. In 2024 lukte het haar om van het ministerie voldoende geld te krijgen om een school van 17 lokalen te bouwen. Dat was een mooie prestatie maar het geld was niet voldoende om de school van elektriciteit te voorzien. Via een aantal scholen in Nederland is met gezamenlijke inspanning een container vol met circa 250 bureaus en stoelen geladen die na een reis van 4 maanden op de plek van bestemming is aangekomen. En we hebben een bijdrage aan de elektriciteitsvoorziening geleverd; een zonne-energie installatie waar licht en kantoorapparatuur op draait. Op vrijdag 17 januari is de school officieel in gebruik genomen en door de Minister van Onderwijs geopend.

Met recht mogen we de Mount Makulu school feliciteren met deze prestatie!

“Ook op deze school werden wij tijdens onze reis verwelkomd door vele enthousiaste en blijde kinderen. Op dat moment nog zittend op de betonnen blokken, met hun schrift op hun schoot en als enige verkoeling de schaduw van de bomen. Wat hadden wij graag de gezichten gezien van deze dankbare leerlingen bij de officiële opening op 17 januari.”

Chikupi

“In eerdere nieuwsbrieven hebben we geschreven over Chikupi, een school voor beroepsopleiding. Hier kunnen leerlingen naar doorstromen om een vak te leren. Denk aan timmerman, landbouwer, metselaar, elektricien of leren kleding te naaien. Daar zijn we in maart ook een kijkje gaan nemen en het zag er prachtig gelegen uit en goed onderhouden. Jongeren die blij zijn om een vak te leren en op eigen benen kunnen staan in de maatschappij. Dat belooft wat voor de toekomst.”

Young Africa

“Young Africa is een project waar wij als stichting geen ondersteuning bieden. Maar toch willen we dit mooie initiatief hier zeker benoemen. Ook dit is een beroepsopleiding zoals Chikupi. Echter niet voor jongeren die doorstromen vanuit het middelbaar onderwijs, maar juist gericht op kansarme jongeren van de straat. Zij krijgen een mogelijkheid geboden om in 9 maanden een opleiding te volgen, met een grote kans op werk.

Vanuit HDF volgen we deze ontwikkeling op de voet, dit geeft nog meer kansarme kinderen een mogelijkheid om hun levensomstandigheden te verbeteren.”

Bedankt

“De reis naar Zambia was overweldigend; zat vol mooie (nieuwe) ontmoetingen, dankbaarheid, prachtige natuur en leuke belevenissen. En als extra ook ontzettend mooi om deze tijd in een Zambiaans gezin mee te mogen draaien en midden in de cultuur te zijn. Dank voor deze gastvrijheid. We kijken uit naar een volgend bezoekje want we zijn nog lang niet uitgekeken, alleen maar meer geïnspireerd geraakt!”

Weetjes

Wist u dat...

- Omroep Land van Cuijk in januari een radio-uitzending heeft besteed aan stichting Hetty Denen voor Zambia. Via deze link is een podcast van dit interview terug te beluisteren. <https://www.omroepnlv.nl/nieuws/hetty-denen-stichting-30-jaar-betrokken/>
- we ook dit jaar weer een project hebben kunnen verwezenlijken met behulp van Wilde Ganzen. Als project van de week waren we kort bij NPO 2 in beeld. Zie de link naar dit filmpje. <https://www.wildeganzen.nl/projecten/toiletten-school-zambia>
- Meerdere regionale scholen in Nederland hebben hun meubels aan Zambia geschonken. We willen hen hiervoor nogmaals hartelijk danken.
- Onze stichting ook dit jaar samenwerking heeft met de activiteiten van serviceclub ‘Raam en Maas’ en hiervan opbrengsten ontvangt. Te weten: soep verkoop bij de Nijmeegse vierdaagse en de dansmiddag in de Burcht te Linden. Dankjewel hiervoor!
- Suzanne en Colette terugkijken op een mooie ervaring in Zambia. Zij hebben deze reis geheel op eigen kosten gemaakt om de projecten met eigen ogen te kunnen zien en de contacten ter plaatse te verstevigen.